

SUBJECT: SANSKRIT

Day: Monday
Date: 25-05-2015

Time: 10:00 A.M. TO 1:00 P.M.
Max. Marks: 70

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
- 3) Answers to both the sections should be written in **SEPARATE** answer books.

SECTION-I

Q.1 a) Describe 'संहिता, संयोग and इत्' in detail. (08)

b) Define and name कारक . Explain कर्ता and करण in detail. (07)

Q.2 Translate the following: (10)

a) वसन्तः ऋतूनां राजा कथ्यते । चैत्रवैशाखोपेतः ऋतुराजः समशीतोष्णः भवति । तदा न करालशिशिरस्य शैत्यं, नापि प्रचण्डस्य ग्रीष्मस्यौष्ण्यम् । कालोऽयमतिसुखदः प्रतिभाति । वसन्ते सौन्दर्यस्याभिनवं साम्राज्यं समुल्लसति । सर्वे प्राणिनः सुखमनुभवन्ति ।

b) जीर्णेऽश्नीयात् । अजीर्णे हि भुञ्जानस्य अभ्यवहतमाहारजातं पूर्वस्य आहारस्य रसमपरिणतमुत्तरेणाहाररसेण उपसृजत् सर्वान् दोषान् प्रकोपयत्याशु । जीर्णे तु भुञ्जानस्य स्वस्थानस्थेषु दोषेष्वग्नौ चोदोर्णे जातायां च बुभुक्षायां विवृतेषु च स्रोतसां मुखेषु विशुद्धे चोद्गारे हृदये विशुद्धे वातानुलोम्ये विसुष्टेषु वातमूत्रपुरीषवेगेष्वभ्यवहतमाहारजातं सर्वशारीरधातूनप्रदूषयदायुरेवाभिवर्धयति केवलम् ।

Q.3 Translate the following and explain the underlined : (10)

a) इह खल्वायुर्वेदं नामोपाङ्गमथर्ववेदस्यानुत्पाद्यैव प्रजाः श्लोकशतसहस्रमध्यायसहस्रं च कृतवान् स्वयंभूः । ततोऽल्पायुस्त्वमल्पमेधस्त्वं चालोक्य नराणां भूयोऽष्टधा प्रणीतवान् । तद्यथा-शल्यं, शालाक्यं, कायचिकित्सा, भूतविद्या, कौमारभृत्यम्, अगदतन्त्रं, रसायनतन्त्रं, वाजीकरणतन्त्रमिति ।

b) मध्यं पुनः समत्वागतबलवीर्यपौरुषपराक्रमग्रहणधारणस्मरणवचनविज्ञानसर्वधातुगुणं, बलस्थितम् अवस्थितसत्त्वम् अविशीर्यमाणधातुगुणं पित्तधातुप्रायमाषष्टिवर्षमुपदिष्टम् । अतः परं हीयमानधात्विन्द्रियबलवीर्यपौरुषपराक्रमग्रहणधारणस्मरण वचनविज्ञानं, भ्रश्यमानधातुगुणं, वायुधातुप्रायं क्रमेण जीर्णमुच्यते आवर्षशतम् ।

P. T. O.

SECTION-II

- Q.4 a) Solve or dissolve Sandhi with proper Sutra. (07)
i) केन+अपि । ii) चेति ।
iii) कदाचित् + अपि । iv) इति + उक्तम् ।
- b) Solve or dissolve Samasa with proper Sutra. (08)
i) राजसभा । ii) देशे अटनम् ।
iii) पीताम्बरः । iv) कर्तव्याकर्तव्ययोः ।

- Q.5 a) Write short essay on: 'व्यायामविज्ञानीय अध्याय' (05)

- b) Write short notes on: (05)
i) चिकित्सा नास्ति निष्फला ।
ii) स्वस्थ इति अभिधीयते ।

- Q.6 a) Write a story on: सिंहकारक ब्राह्मणपुत्र कथा । (05)

- b) Translate the following and explain the underlined : (05)
भिषक् द्रव्याण्युपस्थाता रोगी पादचतुष्टयम् ।
चिकित्सितस्य निर्दिष्टं प्रत्येकं तच्चतुर्गुणम् ॥
दक्षस्तीर्थीतिशास्त्रार्थो दृष्टकर्मा शुचिर्भिषक् ।
बहुकल्पं बहुगुणं सम्पन्नं योग्यमौषधम् ॥

* * * * *

SUBJECT: SANSKRIT

Day: Monday
Date: 25-05-2015

Time: _____
Max. Marks: 10

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) You have to make ✓ such kind of mark in the box of appropriate answer.
- 3) This question paper itself is an answer script you have to return to the supervisor after 10 minutes.
- 4) There is no negative marking.

Seat No: _____

Marks Obtained: _____

Jr. Supervisor's Signature: _____

Signature of the Examiner: _____

1 काय शब्देन उच्यते _____ ।

- a) अग्निः ।
- b) वायुः ।
- c) अस्थिः ।
- d) पित्तम् ।

2 सर्वे _____ भवन्ति ग्राम्याहारत् ।

- a) मनोदोषाः ।
- b) शारीरदोषाः ।
- c) कामदोषाः ।
- d) अग्निदोषाः ।

3 'कवौ' कवि शब्दस्य _____ ।

- a) प्रथमा द्विवचनम् ।
- b) द्वितीया द्विवचनम् ।
- c) षष्ठी द्विवचनम् ।
- d) सप्तमी एकवचनम् ।

4 'यूपदारु' पदस्य विग्रहः _____ ।

- a) यूपाय दारु ।
- b) यूपस्य दारु ।
- c) यूपं दारु ।
- d) यूपात् दारु ।

P. T. O.

5 नियतोपस्थितिकः _____ ।

- a) प्रातिपदिकम् ।
b) पदः ।
c) प्रातिपदिकार्थः ।
d) धातुः ।

6 स्वराणाम् प्रयत्नः _____ ।

- a) विवृतः ।
b) स्पृष्टः ।
c) संवृतः ।
d) ईषत्स्पृष्टः ।

7 निरन्तरफलदायीशास्त्रम् _____ ।

- a) पुराणकम् ।
b) गान्धर्वम् ।
c) वेदाः ।
d) वैद्यकः ।

8 निदाने कः श्रेष्ठः ?

- a) माधवः ।
b) वाग्भटः ।
c) सुश्रुतः ।
d) चरकः ।

9 शौचं कतिविधं स्मृतम् ?

- a) पञ्च ।
b) षट् ।
c) सप्त ।
d) अष्टः ।

10 _____ कारकं न अस्ति ।

- a) अपादानं ।
b) अधिकरणं ।
c) कर्म ।
d) सम्बन्धः ।